

**Stödboende och servicebostad
inom stadens socialpsykiatri –
redovisning av två
budgetuppdrag**

Dnr 3.1.1-367/2022

Sammanfattning

Socialpsykiatrins målgrupp är bred och har varierande behov. Inom stadens socialpsykiatri finns det en del personer som behöver ett boende med stöd. I dagsläget bor dessa på i huvudsak på stödboenden, hem för vård och boende (HVB) eller bostad med särskild service i form av gruppboende. Stödboenden erbjuder ofta ett begränsat stöd medan bostad med särskild service är till för personer med omfattande stöd inom många livsområden. HVB är tänkt som en tillfällig lösning, men leder ofta till långvariga placeringar. I praktiken finns inte servicebostad¹ för målgruppen, även om sådana boenden beskrivs i riktlinjer och efterfrågas i stadens gemensamma upphandling av boenden. Servicebostad är en boendeform innebär mer stöd än stödboenden men mindre än gruppboenden. I stadens boendepplan för bostad med särskild service enligt SoL och LSS framkommer att det saknas bostäder med särskild service för målgruppen, både i dagsläget och under de kommande tio åren.

Förvaltningen har fått i uppdrag att utreda konsekvenser och möjligheter för stadens stödboenden att omvandlas till servicebostäder, men även att utreda hur tillgången till servicebostäder enligt socialtjänstlagen kan öka.

Genom intervjuer av både utförar- och beställarchefen framkommer att många av de personer som idag bor på stödboenden är relativt självständiga och inte skulle behöva ett boende med mer stöd. Däremot är det tydligt att det finns grupper med större behov där stadsdelsförvaltningarna har svårt att hitta lämpliga boenden. Resultatet från intervjuerna visar på ett samstämmigt sätt att en mindre grupp av de som bor på stödboenden idag behöver ett boende med hälso- och sjukvårdsansvar, stöd dygnet runt och ett personligt stöd som omfattar många livsområden. Många uppfattar att det är ett för stort glapp i stödnivån mellan stödboende och gruppboende.

För att staden ska kunna planera för bostad med särskild service för målgruppen bör socialförvaltningen få ett beställaransvar även för socialpsykiatrins målgrupp. Dessutom behöver ersättningsnivåerna för bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen ses över. Syftet är att utreda om nivåerna är tillräckligt höga och om en differentiering i ersättningsnivån mellan servicebostad och gruppboende behöver göras.

¹ Servicebostad är en slags bostad med särskild service

Stödboende och servicebostad inom stadens socialpsykiatri – redovisning
av två budgetuppdrag
4 (30)

Intervjuerna visar att viktiga utvecklingsområden för stödboenden är att tillgodose hyresgästernas behov av hälso- och sjukvård, mat och meningsfull tillvaro i form av någonting att göra på dagarna.

Innehåll

Stödboende och servicebostad inom stadens socialpsykiatri – redovisning av två budgetuppdrag	1
Sammanfattning	3
Innehåll	5
Bakgrund	6
Aktuella budgetuppdrag	8
Insatserna stödboende och servicebostad	8
Målgrupp för boendeinsatser	8
Vad är stödboende?	8
Vad är servicebostad?	10
Skillnader stödboende, serviceboende, gruppboende	11
Funktionsprogram för LSS och SoL bostäder	12
Ekonomi	13
Metod	13
Syftet med intervjuerna	14
Redovisning av intervjuerna	14
Möjligheter och konsekvenser av att omvandla stödboende till servicebostad	14
Behov av andra slags boenden	21
Synpunkter och förslag	22
Stödboende fyller en funktion men servicebostad skulle utgöra ett viktigt komplement	22
Hur kan tillgången till servicebostäder enligt SoL öka?	23
Räkneexempel	24
Implementering av insatsen servicebostad kan skapa flyttkedjor och minska köer	25
Justera funktionsprogrammet	25
Behov som är svåra att tillgodose på stödboenden	25
Samverkan med äldreförvaltningen	26
Återkoppling till uppdrag i budget	26
Bilaga 1	28
Räkneexempel	28

Bakgrund

Stödboende och bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen är insatser som omfattas av lagen om valfrihetssystem (LOV) efter beslut i kommunfullmäktige 2010. Insatserna vänder sig i första hand till personer med psykiska funktionsnedsättningar.²

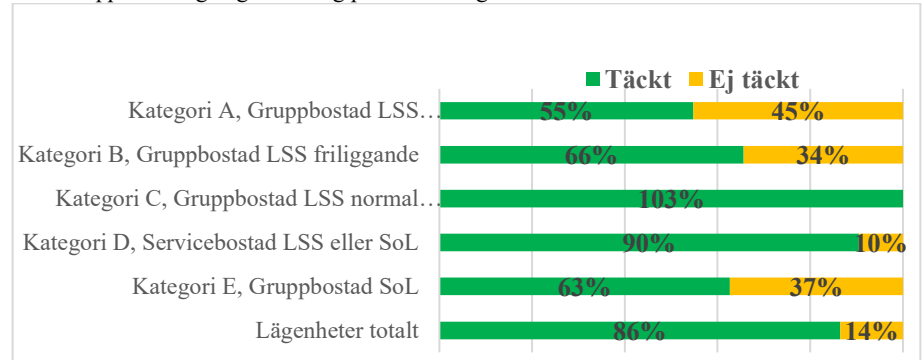
Valfriheten har inneburit att det har tillkommit privata stödboenden och att antalet platser har ökat. Däremot har det inte tillkommit några privata boenden med särskild service enligt socialtjänstlagen. Bostad med särskild service är ett samlingsbegrepp för gruppboende och servicebostad. Inom socialpsykiatri brukar boendeinsatser beviljas enligt socialtjänstlagen (SoL) men inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning beviljas boendeinsatser i huvudsak enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

I stadens boendeplan för bostad med särskild service enligt SoL och LSS framkommer att det saknas bostäder med särskild service för socialpsykiatriens målgrupp, både i dagsläget och under den kommande 10-årsperioden. År 2031 bedömer förvaltningen att behovet av servicebostad enligt LSS eller SoL tillgodoses med 90 procent och behovet av gruppboende LSS med normal tillgänglighetsanpassning tillgodoses med 103 %. De planerade servicebostäderna är i dagsläget avsedda för målgruppen som tillhör LSS. Samtidigt bedöms gruppboende SoL enbart vara täckt med 63 procent.

² Det finns även en annan typ av stödboende som vänder sig till barn och unga i åldern 16-20 år. Insatsen är tillståndspliktig vilket inte är fallet för stödboenden för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Det finns även stödboenden som drivs av socialförvaltningen och som i huvudsak riktar sig till personer med skadligt bruk och beroende. Dessa omfattas inte av valfriheten.

Bilden nedan är hämtad från stadens boendeplan för perioden 2022-2032³:

Tabellen visar hur stor del av det uppskattade behovet av lägenheter bedöms vara täckt år 2031. Uppskattningen grundar sig på bedömningar från 2021 och avser hela staden.

Ett förslag i boendeplanen är att undersöka möjligheten att öka antalet platser genom att bygga serviceboenden för socialpsykiatriens målgrupp. I dagsläget finns inga servicebostäder enligt SoL i staden, trots att det är en insats som beskrivs i socialpsykiatriens riktlinjer och som efterfrågas i förfrågningsunderlag för bostad med särskild service enligt SoL.

När det gäller stödboende har socialförvaltningen uppmärksammat att stadens stödboenden har svårt att tillgodose behoven hos vissa målgrupper, tex för personer med en kombination av beroende och psykisk sjukdom samt personer med behov av omvårdnadsinsatser. I en rapport som förvaltningen skrev 2018 framkom att det inte alltid fanns tillräckligt med personalstöd och ibland saknades rätt kompetens.⁴

Ett förslag i rapporten var att se över möjligheten att omvandla befintliga stödboenden till bostäder med särskild service i form av servicebostad i syfte att tydliggöra insatsen och säkerställa att boendeplanering görs för den del av socialpsykiatriens målgrupp som är i behov av omfattande stöd i sitt boende.

³ Dnr 3.1.1-123-2022, s. 84

⁴ Rapport stödboende för socialpsykiatriens målgrupp, dnr 3.1.1-570 2018.

Aktuella budgetuppdrag

I kommunstyrelsens budget för 2022 har socialnämnden två uppdrag som rör stödboende och servicebostad enligt SoL:

- Socialnämnden ska utreda möjligheter och konsekvenser av att omvandla stadens stödboenden inom socialpsykiatri till servicebostad enligt SoL.
- Socialnämnden ska utreda hur tillgången till servicebostad kan öka för personer i behov av bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen.

Den aktuella rapporten är en redovisning av budgetuppdragen. Samtidigt kan rapporten ses som ett första steg på vägen för att skapa förståelse för hur servicebostäder kan öka och huruvida det är lämpligt att omvandla stödboenden.

Insatserna stödboende och servicebostad

Målgrupp för boendeinsatser

Socialpsykiatriens målgrupp består av personer som behöver stöd för att klara sin vardag till följd av en långvarig psykisk funktionsnedsättning. Målgruppen är i huvudsak personer mellan 20-64 år, men vissa stadsdelsförvaltningar handlägger ärenden för personer från 18 år. Under 2021 hade 4 250 personer i Stockholms stad någon form av socialpsykiatrisk insats. Av dessa bodde 785 personer i stödboende, bostad med särskild service eller på HVB. HVB är tillfälliga boendelösningar som tenderar att bli långvariga. Gemensamt för dessa personer är att de behöver ett boende med personalstöd till följd av en psykisk funktionsnedsättning.

Vad är stödboende?

I socialpsykiatriens riktlinjer beskrivs stödboende på följande sätt:
Ett stödboende för personer med psykisk funktionsnedsättning består av ett antal lägenheter integrerat i ett bostadsområde. I nära anslutning till stödboende ska finnas tillgång till gemensamhetslokal. Individuellt stöd ges efter den enskildes behov vardagar och helger, 365 dagar/år. Stödboendet kan ses som en mellanform mellan ett helt självständigt boende och ett boende i en

gruppboend. Landstinget ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser.⁵

Förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivningar

Eftersom stödboende ingår i stadens valfrihet har socialförvaltningen tagit fram förfrågningsunderlag för att upphandla privata boenden. För boenden som drivs i stadens regi finns motsvarande krav beskrivna i uppdragsbeskrivningar. Dessa syftar till att beskriva vad som ingår i insatsen så att boendena ska erbjuda samma typ av stöd. I dessa framgår till exempel att stöd ska ges vardagar fram till kl. 19 och helger fram till kl. 14. Dessutom ska utföraren kunna ge personen stöd kväll och natt för personer som tillfälligtvis mår sämre. Syftet med tillgång till personal årets alla dagar är att skapa trygghet och flexibilitet för den enskilde.

I upphandlingsdokumenten beskrivs målgruppen för stödboende på följande sätt: Målgruppen är huvudsakligen personer mellan 18 och 64 år som är aktuella för insatser inom stadens socialpsykiatri och som fått biståndsbeslut för stödboende. Även personer över 64 år kan ingå i upphandlingens målgrupp, exempelvis kan det vara personer som fortfarande har ett behov av stödboende efter 64 års ålder. Stödboende är till för personer som inte klarar av ett eget boende med insatsen boendestöd. Det medför att målgruppens behov ställer höga krav på personalens kompetens och flexibilitet. (...) Inom målgruppen ryms även enskilda personer med samsjuklighet i form av exempelvis psykisk funktionsnedsättning och missbruk eller fysisk ohälsa.⁶

Antal stödboenden

Inom valfriheten finns för närvarande 20 stödboenden. Av dessa drivs 15 i stadens regi och fem i privat regi. Boendena består av mellan 6-25 platser och det finns sammanlagt 221 lägenheter.⁷ Under 2021 bodde 410 personer inom socialpsykiatri på ett stödboende.⁸ Skillnaden mellan antal lägenheter inom valfriheten och antal personer med beslut beror på att personer som bor på SHIS boende med stöd, stödboende för unga (tillståndspliktig verksamhet) samt socialförvaltningens stödboenden för personer med skadligt bruk och beroende som registreras som stödboende i Paraplysystemet. Dessa boenden har en varierande omfattning på stöd och omfattas inte av samma regler och ersättningsnivåer som boenden inom LOV.

⁵ Riktlinjer för utredning, dokumentation m.m. inom stadens socialpsykiatri Antagna av KF 2011-05-23 Reviderade 2012-03-15 s. 26.

⁶ Uppdragsbeskrivning stödboende socialpsykiatri, s. 2-3, 2021.

⁷ <https://funktionsnedsattning.stockholm/hitta-stodboende/>

⁸ Socialtjänstrapport 2021 dnr 3.1.1-949/2021 s. 155.

Lediga platser på stödboende inom LOV förmedlas centralt genom socialförvaltningen. Under 2021 har det funnits personer som står i kö till stödboenden utifrån att de har specifika önskemål om vilket eller vilka boenden de vill flytta till. Under samma år har det dock inte förekommit någon brist på stödboendeplatser då det under hela året har funnits lediga platser att förmedla. De lediga platserna har funnits i privata boenden i olika kranskommuner.

Vad är servicebostad?

Servicebostad är en form av bostad med särskild service. Bostad med särskild service beskrivs i socialpsykiatrins riktlinjer som ett permanent boende och utgörs vanligen av gruppboende eller servicebostad. Servicebostad beskrivs på följande sätt i socialpsykiatrins riktlinjer: *Insatsen ingår i valfrihetssystemet inom socialpsykiatrin vilket innebär att den enskilde kan välja mellan lämpliga utförare av insatsen som är knutna till systemet. Servicebostad utgörs av fullvärdiga lägenheter med god tillgänglighet där stöd och service kan ges dygnet runt och som är geografiskt samlade. Personligt stöd ska ges i den omfattning den enskilde behöver. Detta stöd ska utgå från en fast personalgrupp. De som bor i en servicebostad bör ha tillgång till samvaro i en gemensamhetslokal eller träffpunkt. I anslutning till denna lokal kan även personalens bas inrymmas. Antalet boende i en servicebostad ska vara så begränsat att boendet integreras i bostadsområdet. Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser t o m sjuksköterskenivån.*⁹

Trots att servicebostad ingår i socialpsykiatrins valfrihet finns inga boenden i staden med en sådan inriktning.¹⁰ Inom valfriheten för bostad med särskild service finns enbart 10 stycken gruppboendestäder varav samtliga bedrivs i stadens regi. Under 2022 öppnar ytterligare en gruppboendestad som kommer att drivas på entreprenad. Skillnaden mellan gruppboendestad och servicebostad är att gruppboendestad vänder sig till personer med högre omvårdnadsbehov: *Gruppboendestad är ett bostadsalternativ för personer som har ett så omfattande tillsyns- och stödbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig.*¹¹

⁹ Riktlinjer för utredning, dokumentation m.m. inom stadens socialpsykiatri Antagna av KF 2011-05-23 Reviderade 2012-03-15 s. 26.

¹⁰ Enbart för personer som omfattas av LSS-personkrets

¹¹ Riktlinjer för utredning, dokumentation m.m. inom stadens socialpsykiatri Antagna av KF 2011-05-23 Reviderade 2012-03-15 s. 26.

Skillnader stödboende, serviceboende, gruppboende

Juridiska förutsättningar

I socialtjänstlagens 5 kap 7 § framgår att socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. I samma paragraf framgår också att kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende.

I förarbeten till LSS anges att huvudformen för bostad med särskild service ska vara servicebostad och gruppboende. I dessa boenden ska det finnas fast personal som i huvudsak kan täcka de boendes hela stödbehov.¹² Det ska inte ha någon betydelse för utformningen av bostad med särskild service om det regleras i LSS eller socialtjänstlagen.¹³

Bostad med särskild service är en särskild boendeform. Gemensamt för särskilda boendeformer är att den boende ska ha tillgång till personal dygnet runt.¹⁴

I hälso- och sjukvårdslagen (HSL) framgår de boenden i vilka kommunerna **ska** och **får** bedriva hälso- och sjukvård. Av 12 kap 1 § HSL framgår att kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård i bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning enligt SoL.

Stödboende för personer med psykisk funktionsnedsättning är inte en lagreglerad boendeform på samma sätt som bostad med särskild service. Utformningen följer av att kommuner har frihet att utforma insatser och bestämma vilken typ av boende som kommunen har behov av. Eftersom stödboende inte räknas som bostad med särskild service saknar kommunen rätt att bedriva hälso- och sjukvård i boendeformen.

¹² Prop. 1992/93 159. s. 179

¹³ SOU 1999:33, Bo tryggt – betala rätt, s 46, Socialdepartementet, 1999.

¹⁴ Ibid

Likheter och skillnader

Då insatserna har flera skillnader och likheter beskrivs dessa i tabellen nedan:

	Stödboende	Serviceboende	Gruppboende
Kommunen har HSL-ansvar	nej	ja	ja
Personal dygnet runt	nej	ja	ja
Fast personalgrupp	nej ¹⁵	ja	ja
Lägenheter kan vara spridda i ett område	ja	ja	nej
Gemensamhetslokal	ja	ja	ja
Kvarboendepincip	nej	ja	ja
Personligt stöd ges i den omfattning den enskilde behöver	nej	ja	ja

Sammanfattningsvis ökar stödet gradvis från stödboende, till servicebostad och gruppboende, som är den boendeform med mest omfattande stödinsatser.

Funktionsprogram för LSS och SoL bostäder

Stadsledningskontoret har tagit fram ett funktionsprogram för att ställa likvärdiga beställarkrav vid planering av särskilda boenden. I detta program anges att det finns fyra bostadskategorier. För bostäder som beviljas enligt socialtjänstlagen finns kategorierna gruppboende SoL och Stödbostad SoL. För bostäder enligt LSS finns kategorierna Gruppboende LSS och Servicebostad LSS.

Funktionsprogrammet beskriver beställarkrav per bostadskategori. Beställarkraven för Stödbostad SoL och Servicebostad LSS är i princip identiska. Boenden ska enligt funktionsprogrammet bestå av ett antal lägenheter spridda bland de vanliga lägenheterna i

¹⁵ En viss variation förekommer

sinsemellan närliggande hus. Lägenheterna, företrädesvis på ett rum och kök, ligger utspridda bland de vanliga lägenheterna i området och utformas likt dem.

Ekonomi

Ersättningsnivåer

Ersättningen ges i tre nivåer och grundar sig på den enskildes behov av stöd från personal. Handläggaren räknar ut nivån utifrån ett poängsystem. Tabellen nedan visar ersättningsnivåerna för stödboende och bostad med särskild service i egen regi för år 2022. Om handläggaren bedömer att en person som bor på stödboende behöver stöd på kvällar och nätter tillkommer en ersättning på 377 kr per timme.¹⁶ Ersättningen för boenden med särskild service skiljer sig inte mellan grupp- och servicebostad.

Ersättning per insatsform	Ersättning för boende med särskild service ¹⁷ 365 dgr (per dygn)	Ersättning för stödboende 365 dgr (per dygn)
Nivå 1	1175	344
Nivå 2	1428	453
Nivå 3	1549	569

Priser för LSS-boenden

För bostad med särskild service enligt LSS är prisnivån olika mellan servicebostad och gruppboende, till skillnad från bostad med särskild service enligt SoL. En servicebostad kostar mellan 618-4950 kr per dygn. En gruppboende kostar mellan 951-5285 kr per dygn.

Metod

För att bedöma konsekvenser och förutsättningar för att omvandla stödboenden till servicebostäder har 16 chefer och biträdande chefer på stödboenden i egen regi och beställarchefer eller biträdande beställarchefer intervjuats. I rapporten kallas dessa för beställarchefer och utförarchefer. Sammanlagt har nio utförarchefer och sju chefer på beställarsidan intervjuats. Utförarcheferna

¹⁶ Stockholms stads budget 2022, s. 454.

¹⁷ Gäller både gruppboende och servicebostad

ansvarar för tio olika stödboenden i kommunens egen regi. Även de handläggare som förmedlar stödboenden genom socialförvaltningens centrala kö har tillfrågats om orsaker till att personer tackar nej till boenden.

Syftet med intervjuerna

Utgångspunkten har varit att få en bild av målgruppen på stödboende och deras behov samt om cheferna bedömer att det finns behov av stödboenden och servicebostad, som en grund för fortsatt boendeplanering. Intervjuerna har också syftat till att beskriva och ringa in de utvecklingsområden som finns kopplat till stadens stödboenden.

I redovisningen används citat för att exemplifiera eller belysa åsikter som många personer har framfört. Dessa är skrivna i kursiv text.

Redovisning av intervjuerna

Möjligheter och konsekvenser av att omvandla stödboende till servicebostad

Lokalernas utformning

På de stödboenden som de intervjuade cheferna ansvarar för är det enbart två av tio boenden som har lägenheter som är utspridda i ett område. Resterande boenden är belägna i korridorer med ett gemensamt utrymme i anslutning till lägenheterna.

Passar lokalerna för servicebostad?

De allra flesta stödboenden har i dagsläget inte lokaler som är anpassade för att göras om till servicebostad, om stadens funktionsprogram för boenden enligt SoL och LSS ska följas. Lokalerna är i de flesta fall samlade i en eller två korridorer och inte utspridda i ett bostadsområde.

Detta hindrar inte att enstaka stödboenden med lämpliga lokaler kan göras om till servicebostad om enskilda stadsdelsförvaltningar önskar det. Eftersom det finns lediga platser på stödboenden inom LOV kan det även av den anledningen finnas skäl att omvandla några stödboenden till serviceboenden. Om detta sker kommer vissa hyresgäster behöva flytta om deras behov är mindre omfattande än vad som krävs för att beviljas insatsen servicebostad.

Målgruppen som beviljas stödboende

För att kunna göra en bedömning av hur hyresgästerna skulle påverkas av en omvandling har ett fokus i intervjuerna varit att ringa in den målgrupp som idag bor på stödboende.

Biståndsbedömning

Utifrån intervjuerna är det inte helt enkelt att beskriva målgruppen för stödboende. Beställarchefernas syn på vilken målgrupp som bör beviljas stödboende skiljer sig åt mellan olika stadsdelsförvaltningar.

Två av de intervjuade beställarcheferna menar att det ska vara personer där behovet av stöd är klarlagt, personer som har stabila vårdkontakter och ett dokumenterat behov av återkommande stöd. Andra menar att insatsen kan användas för att få klarhet i vilket stödbehov en person har, som ett utredningsboende.

Varierad målgrupp på stödboenden

Majoriteten menar att målgruppen består av allt från personer som skulle klara att bo i träningslägenhet med tillsyn, till personer som har ett så stort stödbehov att gruppboende skulle vara ett bättre alternativ.

De flesta utförare tar upp att målgruppen som bor på deras boenden är väldigt heterogen, vilket ställer mycket stora krav på medarbetarnas kompetens. Det är stor variation i både ålder och problematik. En utförare säger att: *Spannet är brett, det är otroligt olika diagnoser. Psykoser, paranoia, ADHD, missbruk - det är allt. Alla med olika behov och åldrar förväntas komma överens. Alla ska trivas ihop och personalen ska kunna allt.*

De flesta beställarchefer är samstämmiga om att det inte går att placera personer med stora behov på stödboenden, då boendena är anpassade för personer som är relativt självständiga och som inte har ett stort stödbehov. Stödboende passar till exempel för personer som behöver ett mer flexibelt stöd än vad som är möjligt i hemmet, personer som inte öppnar och tar emot boendestöd och där personalen behöver komma tillbaka och försöka igen vid ett senare tillfälle.

Stödboende passar när det mesta är på plats som stabila vårdkontakter, de har ett stödbehov men inte jättestora svårigheter. Man kan inte vara för utåtagerande eller ha för mycket oro och ångest. Man behöver kunna klara maten själv. De klarar sig nästan lika bra i en träningslägenhet med boendestöd, det är inte så stor

skillnad. Mer för sådana som behöver lite mer sammanhang och flexibilitet kring stödet som kan öka lite om de blir dåliga.

Även utförarcheferna lyfter att de har många hyresgäster som är relativt självgående på sina boenden, även om det också finns hyresgäster med omfattande stödbehov. *Det är jättevarierande – allt från personer som behöver stöd med precis allt men en del behöver bara hjälp med att planera veckan och viss hjälp med ekonomi eller att ha ett socialt bollplank.*

Vissa behöver omfattande stöd i vardagen

De flesta boenden har några hyresgäster som har kompletterande hemtjänst då behoven är större än vad personalen kan tillgodose. Det rör sig ofta om matlådor då stödboendepersonalen inte hinner laga mat tillsammans med hyresgäster dagligen. Ytterligare områden där hemtjänst ges är fysisk omvårdnad i form av hygien men även städning. Utförarcheferna ser detta som ett sätt för personer att kunna bo kvar istället för att flytta vidare till en annan boendeform. Ibland finns det heller inga boenden att flytta vidare till och då är kompletterande hemtjänst en lösning för att få till stånd en fungerande vardag.

Beställarcheferna håller med om att hemtjänst fyller en funktion för att personer ska kunna bo kvar. Samtidigt ställer sig flera frågan vart gränsen går för vad som ingår på ett stödboende. En chef ställer sig frågan: *Det kan vara ok (med hemtjänst) men frågan är om det är rätt boendeform. Ska man behöva komplettera med hemtjänst i ett stödboende? Hur mycket ska personalen kunna gå in om man ligger i nivå 3?*

Skulle den målgrupp som idag bor på stödboende beviljas bostad med särskild service om stödboenden gjordes om till servicebostad?

De personer som idag bor på stödboende har enligt de intervjuade cheferna som regel inte ett stort behov av stöd. I intervjuerna framkom tvärtom att de som bor på stödboende behöver vara ganska självständiga. Det är troligen en mindre del av de nuvarande hyresgästerna som skulle ha rätt till insatsen bostad med särskild service, eftersom det är en insats med hög omvårdnadsnivå. Skulle samtliga stödboenden göras om skapas nya svårigheter att hitta lämpliga boendelösningar för personer som har behov utifrån den lägre stödnivå som idag ges på de flesta stödboenden.

Konsekvenser för den målgrupp med större behov

Under intervjuerna framträdde några områden där stödboendena har svårt att tillgodose hyresgästernas behov. Det gäller framför allt hyresgäster som har sociala behov, behov av stöd med måltider och stöd med hälso- och sjukvård. Nedan följer en beskrivning av respektive område.

Sociala behov

Ett område som flertalet utförarchefer lyfter är hyresgästernas behov av aktivering eller något socialt att göra på dagarna, vilket är ett område som de upplever många gånger inte tillgodoses idag. Utförarcheferna upplever svårigheter att arrangera gemensamma aktiviteter då medarbetarnas tid inte räcker till detta och då målgruppen är bred och har olika intressen. Flera av utförarcheferna har arbetat på LSS-boende och ser en stor skillnad i hur stödet ges till de olika målgrupperna. Personer som bor på LSS-bostäder deltar i större utsträckning i daglig verksamhet och det finns även utrymme att genomföra gemensamma aktiviteter på boendena.

Ensamhet – en del behöver mer stöd tex på kvällar och helger, det kan vi inte tillgodose. Så är det för många äldre. De söker social kontakt och vi kan inte tillgodose det särskilt bra. Många nämner behov av att arbeta för att fler kan börja på eller komma iväg till någon form av sysselsättning, men att det är en målgrupp som inte har så lätt att komma iväg från boendet. Vi behöver jobba för sysselsättning, många vill komma hemifrån men har svårt att komma iväg. Hur kan vi uppmärksamma brukaren på möjligheter?

Behov av aktiviteter nämns inte i samma utsträckning av beställarcheferna, utan det är främst ett behov som lyfts av utförarcheferna.

Stöd med måltider

Flera utförarchefer uppmärksammar att det är relativt vanligt att personer behöver stöd med mat men att detta sällan ingår i beställningarna. *Förvånansvärt få har mat som insats. Men många behöver stöd med handling. Många sköter inte maten själva utan behöver påminnas och motiveras.*

Utförarcheferna lyfter också att de inte har möjlighet att stötta personer att laga mat. För de som behöver stöd med måltider blir matlådor från hemtjänsten ofta en lösning. Det finns också tankar om att ett bättre alternativ än matlådor vore att i viss mån kunna laga gemensamma måltider på boendet för de som behöver stöd att få i sig ett lagat mål mat per dag. På så sätt kan även sociala behov tillgodoses.

Hälso- och sjukvårdsinsatser

De allra flesta utförarchefer uttrycker ett stort behov av att kunna ge hyresgästerna stöd med hälso- och sjukvårdsinsatser, något som de i rådande boendeform inte har möjlighet att göra. Utförarcheferna menar att det vore en stor vinst för många hyresgäster om boendet kunde ha ett hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå, även om det finns hyresgäster som kan sköta sina vårdkontakter på egen hand. En utförarchef uttrycker det på följande sätt: *Det läggs orimligt mycket energi på att samverka med psykiatri och primärvård kring sådant som skulle lösa sig enkelt och resultatet för klienter som har både somatiska och psykiatriska behov är långt ifrån okej.*

De skäl som utförarcheferna framför allt lyfter är:

- Många hyresgäster har fysiska sjukdomar såsom diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar och/eller kol samtidigt som de har långvariga psykiska funktionsnedsättningar.
- Hyresgäster avbryter medicineringen med psykofarmaka.
- Det blir mycket spring på boendena med personer från det psykiatriska mobila teamet och vårdcentralen.
- Medarbetarna lägger väldigt mycket tid på samordning med olika vårdinrättningar.
- Personer som hade kunnat bo kvar behöver flytta från stödboendet då hälso- och sjukvården inte fungerar.
- Det blir ofta stökigt på boendena för personer som saknar psykiatrikontakt.

Stödets omfattning varierar mellan boenden

Flera beställarchefer lyfter att det är väldigt svårt att i förväg veta om ett stödboende inom LOV passar en enskild person. Klienter behöver matchas mot enskilda boenden då de erbjuder olika mycket stöd. *Man skulle önska att de fick en och samma sak – det är så olika stöd. Det går inte att jämföra stödboenden inom LOV med varandra. Personer med lite större stödbehov kan bo på vissa stödboenden men inte på andra, det är svårt att veta i förväg.*

Även de handläggare som förmedlar boenden på bedömning och förmedlingsgruppen märker att det är stor variation på stödnivån. Det är ofta enklare att förmedla platser till boenden som erbjuder mer omfattande stöd och dessa boenden beskrivs som populära. Boenden som erbjuder mer begränsat stöd från personal har längre förmedlingstider då många tackar nej.

Ökad trygghet med kvarboendepincip, fast personalgrupp och stöd på kvällar och nätter

Flera av utförarcheferna har arbetat på servicebostad enligt LSS och lyfter att motsvarande borde finnas för socialpsykiatrins målgrupp, för personer som behöver känna en trygghet i att inte behöva flytta vidare och där boendet kan ha en fast personalgrupp med ökat ansvar. *Det blir mycket spring nu med hemtjänst och vårdpersonal för medicinering. Det blir en tryggare miljö för personerna som bor där, samma personal som rör sig i lokalerna.*

En skillnad mellan stödboende och servicebostad är att servicebostad tillhandahåller personal dygnet runt. Utförarcheferna har olika uppfattningar huruvida stödet skulle behöva utökas till andra tider för de som för närvarande bor på deras stödboenden. Flera menar att det beror väldigt mycket på vilka hyresgäster som för tillfället bor på boendet. Några är tveksamma till personalstöd på kvällar och nätter och ger uttryck för att det kan skapa behov som egentligen inte finns och att det skulle bli kostnadsdrivande att ha stöd på natten. *Det skulle räcka med en jour som ansvarar för många boenden som både klienter och grannar kan vända sig till vid problem. I 95 fall av 100 behövs det inte.*

Andra uttrycker att deras hyresgäster skulle känna sig tryggare och mindre ensamma om det fanns någon att vända sig till de tider då personalen inte är på plats: *Det kan även vara stökigt på natten och vore bra med sovande jour, en annan trygghet. Sedan beror allt på vilka brukare man har. Ibland har vi brukare som åker in på LPT¹⁸ hela tiden och det kommer poliser ofta. Det blir en jätteoro för personer med tex psykoser.*

Konsekvensen om stödboenden omvandlas för målgrupper med stora behov

I intervjuerna framkommer att det finns en grupp på stödboenden vars behov av stöd inom viktiga livsområden inte tillgodoses i rådande boendeform. För dessa personer skulle livskvalitén öka och behoven tillgodoses på ett bättre sätt om stadens stödboendens skulle ändra inriktning till servicebostad. I en servicebostad har personalen ett ansvar att ge personligt stöd i förhållande till det behov de enskilda hyresgästerna har. Det innebär till exempel stöd med måltider och stöd att genomföra aktiviteter på boenden eller vid behov följa med till aktiviteter utanför boendet.

¹⁸ LPT står för lagen om psykiatrisk tvångsvård

Stödboende fyller en fortsatt viktig funktion

Flera utförarchefer menar att det behöver tillkomma boenden i staden som bättre kan motsvara de behov som finns hos personer som behöver flytta från stödboenden. De flesta anser dock att det vore en förlust om samtliga stödboenden gjordes om då det är en boendeform som många trivs i. Utförarcheferna tar upp att många känner sig trygga och trivs bra med att ha en självständighet i sitt boende samtidigt som man inte känner sig ensam. *Stödboende som form är en fantastiskt bra insats, men man behöver styra den till att det blir ett mellanboende. (...) Man gillar servicen man får och sällskapet. Flera har inte klarat att bo i försökslägenhet – de har tex eldat och det har blivit sanitär olägenhet. De klarar sig bra på stödboendet.*

Stödboende är jättebra för personer som är unga, tex 18-35 år. Inte för människor som är pensionärer eller äldre personer med somatisk problematik som blir värre med åren.

Ett varierat utbud efterfrågas

Beställarcheferna ser behov av att bredda variationen på boendeformer så att det finns boenden med olika nivå på stödet. *Alla former av boendelösningar som kommer till är positivt. Jag tänker att det låter positivt att ha ett mer differentierat utbud. Ingen är den andra lik.*

Beställarcheferna menar att det behövs boenden för personer som inte klarar stödboende men som inte har rätt till gruppboende. *Det skulle vara skönt att ha tillgång till ett sådant boende, det är så stort hopp mellan stödboende och gruppboende. De kan fara illa på stödboende. Det låter som en dröm. Ytterligare en säger: Det är en insats som vi har saknat. Jag tycker att det blir för stort hopp mellan stödboende och gruppboende. (...) Det är inte så mycket stöd på helgerna på stödboenden. Vardagarna kan fungera och de kan ha sysselsättning och trygghet men på kvällar och helger och nätter (...) Vi får fler och fler som har så stark ångest och har så svårt att vara ensamma. De kan ha vanföreställningar och skriker på natten. Om någon skulle kunna prata med dem under en stund eller kolla vad som är fel.*

Inom många förvaltningar har beställarcheferna god insyn i hur serviceboenden för personer som tillhör LSS-målgrupp fungerar och menar att de ser liknande behov hos ganska många personer i socialpsykiatriens målgrupp. *Man skulle kunna titta på LSS-boendena och se hur de fungerar. Inom LSS fungerar det bättre, på*

servicebostäderna klarar de av personerna. Det borde finnas inom socialpsykiatrin. (...) Målgrupperna är väldigt lika.

Vilka målgrupper kan vara aktuella för servicebostad?

Några av de grupper som nämns som skulle kunna passa för servicebostad är:

- Personer som i dagsläget bor på gruppboende men egentligen klarar ett mer självständigt boende.
- Personer som bor på stödboende med kompletterande hemtjänst.
- Vissa av de personer som bor på HVB.

När det gäller HVB är bilden inte samstämmig mellan stadsdelsförvaltningarna. En del delar kostnader för placeringar med regionen och ser därför inte skäl att avsluta placeringarna. Andra stadsdelsförvaltningar har ett större behov att hitta alternativa lösningar för personer som bor på HVB, där servicebostad skulle kunna fungera som ett alternativ. *För många på HVB är det för stort kliv från HVB till stödboende. De fastnar på HVB och det finns inga platser på gruppboende.*

Behov av andra slags boenden

Behov av utredningsboende

Flera av de intervjuade beställarcheferna menar att de har behov av utredningsboenden för personer som är okända för stadsdelsförvaltningen. Det kan handla om personer som vårdats långa perioder inom slutenvården, kommer från rättspsykiatrin eller har varit hemlösa under en lång period. Dessa personer kan inte alltid redogöra för vad de klarar och vad de behöver stöd med i sin vardag. *Ibland blir det (stödboende) som ett utredningsboende. Många på stödboenden kan klara av en träningslägenhet. Men om man inte känner personen och vet vilken nivå de befinner sig på är stödboende ett första steg.*

I många fall används SHIS boende med stöd eller Bandhagshemmet¹⁹ för att få en bild av stödbehovet, men även stödboenden inom LOV. *På sista tiden har det varit personer som är bostadslösa och redo för utskrivning och vi vet inte hur stödbehovet ser ut. Det blir mest SHIS då, vi saknar någon form av utredningsboende. Samtidigt lyfter beställarcheferna att SHIS boende med stöd ofta är för stökigt för socialpsykiatrins klienter och att lugnare utredningsboenden skulle vara att föredra: SHIS*

¹⁹ Bandhagshemmet är ett stödboende som drivs av socialförvaltningen och som inte ingår i LOV.

använder vi mindre och mindre, kan vi så väljer vi hellre något annat. Det är stökigt där. Det passar inte våra personer.

Behov av fler platser på gruppboendestad

Förutom behov av utredningsboenden lyfter flera stadsdelsförvaltningar behovet av fler platser på gruppboendestad. Det beskrivs som stadsdelsförvaltningarnas största behov. *När man har bestämt sig för bostad med särskild service vet man att det är kört, det går inte att verkställa på flera år.* I detta sammanhang lyfter några att en del som köar till gruppboendestad kanske skulle kunna vara aktuella för servicebostad istället.

Behov av boenden för äldre med psykiatrisk problematik

Flera utförarchefer efterlyser mer målgruppsanpassade boenden och tar särskilt upp behov av boenden för den åldrande målgrupp som bor på stödboenden.

Utförarcheferna nämner att lokalerna inte alltid är utformade för äldres behov och att de geriatriska problem som tillkommer med åldern ställer andra krav på kompetens. De menar att äldreomsorgen skulle behöva göra mer för att hitta former för äldre personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Att lokalerna inte alltid är anpassade för personer med fysisk funktionsnedsättning märker också handläggarna på bedömning- och förmedlingsgruppen då de ska förmedla lägenheter, eftersom vissa personer tackar nej till boenden med trappor eller för små badrum.

Synpunkter och förslag

Stödboende fyller en funktion men servicebostad skulle utgöra ett viktigt komplement

Ett av budgetuppdragen handlar om att utreda möjligheter och förutsättningar för att omvandla stödboenden till servicebostäder. I intervjuerna framkommer tydligt att både beställar- och utförarchefer anser att stödboende som insats är ett lämpligt boende för en del personer som bor där i dagsläget. Det som beställar- och utförarcheferna i huvudsak framfört är snarare behovet av en bredd av olika boenden och behov av ett komplement till stödboende och gruppboendestad.

För vissa personer inom målgruppen som idag bor på stödboende kan det finnas vinster med att flytta till en servicebostad. Dessa vinster utgörs av de behov som inte kan tillgodoses på stödboende idag, det vill säga hälso- och sjukvård, personal på kvällar, nätter och helger och ett stöd som ser till hela individens behov där aktiviteter, omvårdnadsinsatser och stöd med måltider ingår.

Utifrån rapporten är det dock inte möjligt att slå fast hur stor del av socialpsykiatrins målgrupp som kan vara i behov av servicebostad utan detta behöver utredas vidare. För att följa behovet över tid och bättre planera för utbyggnad av bostad med särskild service SoL kan servicebostad SoL läggas till som en egen kategori i den årliga boendeplanen.

Hur kan tillgången till servicebostäder enligt SoL öka?

Centraliserat beställaransvar

Genom den årliga boendeplan som socialförvaltningen tar fram får staden en tydlig bild över hur stadsdelsförvaltningarna uppskattar behov, hur Sweco prognosticerar behov av boende och hur staden planerar byggande av bostad med särskild service. Under de senaste åren har bostad med särskild service enligt SoL fått ett större fokus i boendeplanen. Samtidigt är det inte helt säkert att den prognostisering som görs i dagsläget är helt överensstämmande med ett faktiskt behov av serviceboenden. Det kan vara så att få föreställer sig behov av en insats som i dag inte finns.

Den stadsdelsförvaltning som bygger en bostad med särskild service enligt SoL får behålla hälften av platserna för egna klienter och övriga platser förmedlas centralt. Många stadsdelsförvaltningar har inte underlag för att fylla platser på en bostad med särskild service enligt SoL, oavsett om det gäller gruppboende eller servicebostad. Däremot finns det ett gemensamt behov inom socialpsykiatri i staden.

Sedan årsskiftet 2022 har socialförvaltningen övertagit beställaransvaret för nya bostäder med särskild service LSS från stadsdelsförvaltningarna. Syftet är att öka antalet platser i bostad med särskild service och få en bättre överblick över hela stadens behov och tillgång på bostäder för målgruppen. I boendeplanen för 2022-2032 lyfts att det finns stora fördelar om beställaransvaret för bostäder med särskild service SoL också övergick till socialförvaltningen. Det skulle också innebära en möjlighet att se

till och planera för hela Stockholms behov, även för socialpsykiatrins målgrupp. Ett centraliserat beställansvar är en viktig förutsättning för att boenden ska tillskapas även för socialpsykiatrins målgrupp.

Justerad ersättningsnivå

För bostad med särskild service enligt SoL finns tre ersättningsnivåer. Det är samma ersättningsnivå för servicebostad och gruppboende. När socialpsykiatrins valfrihet genomfördes och ersättningsnivåer fastslogs fanns bara gruppboenden att utgå ifrån. Därför är det nuvarande ersättningssystemet inte anpassat för servicebostad enligt SoL. Ett steg mot att införa servicebostad enligt SoL är att se över det nuvarande ersättningssystemet för bostad med särskild service för att bedöma hur en ersättningsnivå kan motsvara den stödnivå som servicebostad omfattar. För bostad med särskild service enligt LSS gäller olika taxor beroende på om det är grupp- eller servicebostad, där servicebostad kostar mellan 59-83 procent av en gruppboende.

Ytterligare ett skäl till att se över ersättningsnivån för bostad med särskild service enligt SoL är att undersöka om ersättningen är på en lagom nivå. Det inte har tillkommit några privata boenden sedan valfriheten infördes, vilket kan indikera att ersättningsnivåerna är något låga. En justerad ersättning skulle kunna generera fler privata boenden inom LOV, både gruppboende men även servicebostad för socialpsykiatrins målgrupp.

Räkneexempel

Det är i dagsläget många osäkra faktorer som innebär en svårighet att räkna på möjliga ekonomiska konsekvenser vid ett införande av serviceboende enligt SoL. Ett scenario har tagits fram för att ge en fingervisning om kostnader och besparingar. Detta redogörs för i bilaga 1. I räkneexemplet har ersättningsnivån för servicebostad SoL räknats om till 72 procent av kostnaden för bostad med särskild service. Om 10 procent av de som bor på stödboende, fem procent av de som bor på HVB och tre procent av de som bor på gruppboende skulle flytta till en servicebostad skulle stadens placeringskostnader minska med 6 460 108 kr per år, utifrån dagens prisbild. Det är dock avhängigt hur många placeringar på HVB som kan avslutas. Om enbart en procent av alla HVB-placeringar övergår till servicebostad skulle den uppskattade besparingen minska till 139 768. Priserna på olika upphandlade HVB-hem varierar också mellan 1900-4850 kr per dygn och det avgör hur stor besparing som en avslutad HVB-placering innebär.

Personer som har bott väldigt många år på HVB kan betrakta detta som sitt permanenta hem och det är inte säkert att de vill flytta tillbaka till Stockholm. Därav kan det vara så att besparingar kan göras på sikt genom ett minskat antal nya placeringar på HVB.

Implementering av insatsen servicebostad kan skapa flyttkedjor och minska köer

Om insatsen servicebostad implementeras i staden kan det skapa ringar på vattnet för personer som köar till specifika stödboenden eller till en gruppboende. Beställarcheferna menar att det både finns personer på gruppboenden som skulle klara ett mer självständigt boende och att det finns personer på stödboenden som är i behov av ett boende med mer stöd. Genom att tillskapa serviceboenden kan en rörlighet i hela systemet startas.

En frågeställning är om nya boendeformer kan medföra tomma platser, vilket kan bli kostnadsdrivande för enskilda boenden. Risken förefaller störst för stödboenden, eftersom det redan i dagsläget finns lediga platser inom LOV. Det är däremot låg risk för boenden med särskild service då det under den närmsta tioårsperioden finns en brist på boenden. Frågan är viktig att följa och kan innebära att vissa stödboenden istället bör ställa om till serviceboende eller eventuellt gruppboende.

Justera funktionsprogrammet

Eftersom funktionsprogrammet för beställarkrav saknar kategorin serviceboende SoL behöver programmet kompletteras med den kategorin.

Behov som är svåra att tillgodose på stödboenden

Många stödboenden efterfrågar ett hälso- och sjukvårdsansvar på sina boenden. Utifrån ett juridiskt perspektiv är det dock inte reglerat i lag att stödboenden i sin nuvarande form ska ha ett hälso- och sjukvårdsansvar. Det är enligt hälso- och sjukvårdslagen enbart bostäder med särskild service som har ett sådant och för dessa råder vissa förutsättningar, såsom personal dygnet runt. Det finns däremot ett behov av verksamhetsutveckling för att hitta arbetssätt som ser till individens behov av att hälso- och sjukvård säkerställs. Verksamhetsutveckling kan ske både på individ, verksamhets och stads- eller regionnivå.

På individnivå kan det handla om att i ökad utsträckning använda verktyget samordnad individuell plan (SIP). Det kan dock krävas stora insatser att få till stånd ett SIP-möte med många aktörer och ännu större insatser att vidmakthålla det som bestäms på mötet.

På verksamhetsnivå kan verksamheter säkerställa att medarbetarna på boendena har grundläggande hälso- och sjukvårdskompetens och att det finns rutiner för att identifiera och förebygga hälsorisker. Eventuellt kan det finnas skäl att undersöka om en gemensam kompetenssatsning fyller ett behov.

På en mer övergripande nivå är omställningen till god och nära vård en utveckling som kan gynna personer som bor på stödboende då satsningen syftar till att utgå från förebyggande arbete och individers behov istället för organisationers förutsättningar.

Ytterligare områden som lyfts av de intervjuade utförarcheferna är måltider och aktiviteter för målgruppen, områden som i sig kan skapa förutsättningar för bättre hälsa.

Socialförvaltningen behöver arbeta tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för att sprida goda exempel på fungerande arbetssätt. Förslagsvis kan förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna undersöka om boenden kan arbeta med utvecklingsprojekt med stöd av statliga stimulansmedel²⁰ eller genom lokala utvecklingsmedel (LUM).

Samverkan med äldreförvaltningen

Något som lyfts i flera intervjuer är att många som bor på stödboende är äldre och att det är svårt att hitta rätt boendeform för dessa personer. Socialförvaltningen ser ett behov av att samverkamed äldreomsorgen för att synliggöra de äldre hyresgästernas behov av boendeformer som är anpassade efter behov som ofta tillkommer i och med ökad ålder..

Återkoppling till uppdrag i budget

- För att öka tillgången till serviceboenden enligt SoL är huvudförslagen att kommunstyrelsen genomför en översyn över ersättningsnivåerna och att socialförvaltningen övertar beställaransvaret även för bostad med särskild service enligt SoL.
- Det finns inte ett behov av att göra om samtliga stödboenden till servicebostad utifrån den huvudsakliga målgrupp som

²⁰ Tex stimulansmedel via Uppdrag psykisk hälsa (UPH)

idag bor på stödboenden. En mindre del av dem som bor på stödboende skulle få sina behov tillgodosedda i större utsträckning, men för majoriteten är det en för hög omvårdnadsnivå. Däremot kan enskilda boenden göras om till servicebostad eller eventuellt gruppboende, på initiativ av de stadsdelsförvaltningar som driver stödboenden om de framöver har svårt att fylla sina platser på stödboenden.

Bilaga 1

Räkneexempel

I exemplet har ett antal antaganden gjorts såsom ersättningsnivå för serviceboende samt hur många personer i olika boendeformer som kan vara aktuella för att flytta till servicebostad.

Kostnader om personer bor kvar i befintliga boendeformer

Stödboende

Antagande: 10 % av de som bor på stödboende flyttar till servicebostad. Då det finns 221 platser totalt inom valfriheten innebär det 22 personer. Kostnaden för dessa platser räknas utifrån högsta nivån (nivå 3) då det är rimligt att anta att de som flyttar till ett boende med mer omsorg behöver ett stort stöd. Dygnskostnaden för nivå 3 är 569 kr per dygn. Totalt kostar dessa placeringar $569 * 22 * 365 = 4\,569\,070$ kr per år, utifrån dagens prisbild.

HVB

Antagande: Fem % som bor på HVB flyttar till servicebostad. Under 2021 hade bodde 227 personer inom socialpsykiatrin på HVB. Fem procent motsvarar 11 personer. Medelvärdet för pris per dygn i den aktuella upphandlingen är 3039 kr per dygn. Totalt kostar dessa placeringar $3039 * 11 * 365 = 12\,201\,585$ kr per år.

Gruppboende

Antagande: Tre procent av de som bor på gruppboende flyttar till serviceboende. Eftersom det finns 155 platser på gruppboende SoL skulle det innebära fem personer. Dessa är rimligen bedömda i den lägsta nivån = 1549 kr
Totalt kostar dessa placeringar: $1549 * 5 * 365 = 2\,826\,925$ kr per år

Alla insatser

Kostnad för dessa insatser tillsammans är: 19 597 580 kr

Vad skulle servicebostad kunna kosta per dygn om ersättningen gjordes om?

Skillnaden mellan nivåerna inom servicebostad enligt LSS och bostad med särskild service enligt LSS skiljer sig åt. Servicebostad kostar mellan 59-83 % av vad bostad med särskild service kostar. Medianvärdet är 72% för servicebostad jämfört med bostad med särskild service.

Om samma princip skulle tillämpas för socialpsykiatrin skulle nivåerna för servicebostad se ut så här:

Nivå	Pris per dygn servicebostad	Pris per dygn gruppboende
Nivå 1	846	1175
Nivå 2	1028	1428
Nivå 3	1115	1549

Kostnader om personer flyttar från befintliga boendeformer till servicebostad

Stödboende

Ett antagande är att de ärenden som går över från stödboende till servicebostad bedöms i nivå 1, alltså 846 kr per dygn
 $846 * 22 * 356 = 6\,625\,872$ kr

HVB

Ett antagande är att de ärenden som går över från HVB bedöms till nivå 3, alltså 1115 kr per dygn.
 $1115 * 11 * 365 = 4\,476\,725$ kr

Gruppboende

Ett antagande är att de ärenden som går över från gruppboende till servicebostad bedöms till nivå 3, alltså 1115 kr per dygn
 $1115 * 5 * 365 = 2\,034\,875$ kr per år

Alla insatser

Kostnad för alla insatser om de istället skulle verkställas som servicebostad är 13 137 472 kr.

Enligt detta räkneexempel skulle en årlig besparing göras på 6 460 108 kr. Avhängigt är hur många placeringar på HVB som kan avslutas. Om enbart en procent av alla HVB-placeringar övergår till servicebostad skulle den uppskattade besparingen minska till 139 768. Priserna på olika upphandlade HVB-hem varierar också

Stödboende och servicebostad inom stadens socialpsykiatri – redovisning
av två budgetuppdrag
30 (30)

mellan 1900-4850 kr per dygn och det kan alltså variera hur stor
besparing som en avslutad HVB-placering innebär.